

Vår/sommer 2025

OPPSUMMERINGSRAPPORT

Tilsynskampanje med
campingplasser

MILJØRETTET HELSEVERN IKS

Forord

Våren/sommeren 2025 gjennomførte Miljørettet helsevern IKS en tilsynskampanje ved et utvalg campingplasser i eierkommunene Gjøvik, Søndre Land, Nordre Land, Østre Toten og Gran. Formålet med tilsynene var å undersøke om campingplassene har tilfredsstillende rutiner for å hindre vekst og spredning av legionella i sanitæranleggene.

Denne oppsummeringsrapporten gir en oversikt over hvordan kampanjen ble gjennomført og hvilke avvik som ble avdekket. Vi oppfordrer campingplasser som ikke fikk tilsyn i denne runden, til å bruke rapporten for gjennomgang av egne rutiner.

Innhold

Forord	1
Bakgrunn og formål.....	2
Regelverk	2
Gjennomføring av tilsynskampanjen	2
Resultater.....	3
Kommentarer til resultatene.....	3
Risikovurdering	4
Internkontroll	5
Konklusjon	5
Referanser.....	5

Bakgrunn og formål

Campingplasser er virksomheter med store sesongvariasjoner i antall gjester. Belastningen på sanitæranleggene vil derfor variere gjennom året, og dusjanlegg kan i perioder stå ubrukt over lengre tid. Dette medfører en risiko for vekst og spredning av legionellabakterier.

For å forebygge smitte er god internkontroll og etablering av hygieniske barrierer avgjørende.

Sist gang det ble gjennomført tilsyn med campingplasser i regionen var i 2021, og da med smittevern som tema. Denne gangen avgrenses tilsynsprosjektet til legionella.

Hovedmålet med tilsynskampanjen var å sikre etterlevelse av gjeldende regelverk, gjøre campingplassdriverne bedre kjent med Miljørettet helsevern IKS, samt gi veiledning og råd om relevante krav og forventninger i regelverket.

Regelverk

Forskrift om miljørettet helsevern er hjemlet i kapittel 3 i folkehelseloven, som gir kommunene i oppgave å føre tilsyn med faktorer i miljøet som kan ha negativ innvirkning på helsen. Forskriften gir kommuneoverlegen myndighet til å gi pålegg overfor eiendom eller virksomhet for å beskytte befolkningens helse.

Det er campingplassenes eiere og drivere som har ansvar for at kravene til miljørettet helsevern på campingplassen blir ivarettatt.

Følgende paragrafer i *forskrift om miljørettet helsevern* var tema for tilsynene:

- §§ 11. Krav om å hindre spredning av Legionella via aerosol
- § 12. Ansvar og internkontroll

Gjennomføring av tilsynskampanjen

I mai 2025 mottok alle campingplassene et informasjonsbrev og et egenvurderingsskjema, med en svarfrist på tre uker. Hensikten var å informere om kravene i forskrift om miljørettet helsevern, samt å gjøre oppmerksom på at virksomheten kunne bli valgt ut for tilsyn.

Kampanjen omfattet totalt åtte campingplasser og fem av disse ble valgt ut for tilsyn.

Tilsynene ble gjennomført i perioden juni - august 2025. For én av virksomhetene er tilsynet utsatt til 2026.

På neste side vises en oversikt over campingplassene i våre kommuner. Virksomhetene som har fått tilsyn er merket med grønt.

Navn	Kommune
Furuodden camping	Gjøvik
Sveastranda camping	Gjøvik
Gjøvik campingsenter	Gjøvik
Dokka camping	Nordre Land
Lyngstrand camping	Søndre Land
Lygna camping	Gran
Hekshusstranda camping	Østre Toten
Evjua Strandpark	Østre Toten

Alle de besøkte campingplassene har helårsdrift med høysesong på sommeren. Sanitæranleggene er tilgjengelig for gjester hele året, men enkelte dusjer stenges av i perioder med få besøkende.

Resultater

Tilsynene avdekket at alle campingplassene gjennomførte enkelte tiltak for å redusere risikoen for legionella, som f.eks. gjennomspyling og desinfeksjon av dusjhoder og slanger før sesongstart på vårvintern.

Samtidig hadde flertallet av campingplassene ikke gjennomført en helhetlig risikovurdering av vannsystemet og flere manglet dokumenterte rutiner for legionellakontroll. Det ble også avdekket mangelfulle rutiner for temperaturkontroll av både varmtvannsbereder og vannet i tappepunktene.

Resultatet ble at tre av fire campingplasser fikk avvik knyttet til manglende eller utilstrekkelig risikovurdering og forebyggende rutiner for legionellakontroll.

Kommentarer til resultatene

Legionella er en bakterie som kan vokse i stillestående vann med temperatur mellom 20 og 50 grader. Ved innånding av vanddamp (aerosoler) som inneholder bakterien, kan det oppstå alvorlig lungebetennelse (legionærsykdom) eller mildere influensalignende symptomer (Pontiacfeber). For personer med høy alder, underliggende sykdom eller nedsatt immunforsvar, kan legionella utgjøre en betydelig helserisiko.

På campingplasser kan dusjanlegg, felles sanitæranlegg, boblebad og andre vanninstallasjoner være potensielle kilder til legionellasmitte. Risikoen øker særlig dersom anlegg står ubrukt i perioder eller ikke blir tilstrekkelig vedlikeholdt. Campingturister kommer ofte fra ulike deler av landet og utlandet, noe som gjør smittesporing ekstra utfordrende dersom sykdom skulle oppstå.

I Folkehelseinstituttets legionellaveileder er campingplasser vurdert å ha en viss risiko for smittespredning. Det anbefales derfor at eier eller driver gjennomfører risikovurderinger og følger opp forebyggende tiltak i tråd med veilederen.

Risikovurdering

Forskriften krever at det gjennomføres en risikovurdering som grunnlag for forebyggende tiltak. Bakgrunnen for det er at det er nødvendig å kjenne risikoforholdene for å finne de riktige rutinene og tiltakene.

For å forebygge vekst og spredning av legionellabakterier må derfor eier eller ansvarlig for campingplassen sørge for at det gjennomføres en risikovurdering av alle vannholdige installasjoner som dusjanlegg, sanitærbygg og vannposter.

Risikovurderingen skal identifisere områder der det kan oppstå legionellavekst eller spredning via aerosoler, og vurdere hvor stor risikoen er for gjester og ansatte. Den skal også beskrive hvilke rutiner og tiltak som allerede er på plass.

Risikovurderingen bør utføres av personer med god kjennskap til anlegget og oppdateres ved endringer i drift eller installasjoner. Resultatet skal brukes til å forbedre drift, vedlikehold og etablere forebyggende tiltak.

Eksempel på sjekkliste for risikovurdering av legionella på campingplass:

1. Kartlegg vannsystemene

- Finn ut hvor det finnes vann som kan danne vanndråper (dusjer, sanitærbygg, boblebad, vannposter osv.).
- Se etter steder der vann kan bli stående stille eller der temperaturen kan bli lunken (20–45 °C).

2. Vurder risiko

- Kan legionella vokse her?
- Kan bakterier spres som små dråper (aerosoler) som pustes inn?
- Hvem kan bli utsatt (gjester, ansatte og sårbare personer)?

3. Se på dagens rutiner

- Har dere faste rutiner for rengjøring, spyling og vedlikehold av tappepunkter?
- Blir varmtvann tilstrekkelig varmt ut til tappepunktene (minst 60 °C)? Vannet i varmtvannsberederen bør være 70°C.
- Blir dusjer og vannposter brukt jevnlig, eller står de lenge ubrukt?

4. Planlegg tiltak

- Gjør endringer for å redusere risiko (for eksempel regelmessig spyling av rør, rengjøring av dusjhoder og slanger og/eller justering og kontroll av temperatur).
- Lag sjekklister og dokumenter på hva som blir gjort, frekvens og hvem som har ansvar.

5. Oppdater vurderingen

- Gjenta risikovurderingen hvert år.
- Oppdater hvis det bygges om, legges til nye installasjoner eller ved endring av driftsmåte.

Internkontroll

Eier eller ansvarlig for campingplassen skal sørge for at det innføres og utøves internkontroll for å sikre at kravene i forskrift om miljørettet helsevern etterleves. Internkontrollen skal tilpasses virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse.

Rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge avvik skal inngå som en del av internkontrollen. Rapportering og oppfølging av avvik er viktig både for å unngå gjentakelse av enkeltstående hendelser og for å kunne identifisere mønstre eller underliggende årsaker som krever tiltak.

Flere campingplasser har allerede etablert systemer for registrering og oppfølging av avvik, men erfaring viser at det fortsatt er behov for å styrke arbeidet med risikovurdering, dokumentasjon og vedlikeholdsrutiner for å redusere risikoen for legionellasmitte.

Konklusjon

Flertallet av campingplassene vi besøkte fikk avvik knyttet til manglende eller utilstrekkelig risikovurdering og forebyggende rutiner for legionellakontroll. Dette viser at det eksisterer et informasjonsbehov om risiko for legionella ved campingplasser. Vi erfarer at tilsyn kan være et viktig verktøy for å øke bevisstheten og kunnskapen om legionellarisiko, samt plikten til å gjennomføre nødvendige forebyggende tiltak.

Vi håper at denne tilsynskampanjen også bidrar til at campingplasser som ikke fikk tilsyn denne gangen, blir mer bevisste på betydningen av systematisk arbeid med legionellaforebygging.

Referanser

[Forskrift om miljørettet helsevern av 01.07.2023](#)

[Lov om folkehelsearbeid av 24.06.2011](#) (folkehelseloven)

[Legionellaveilederen](#) (fhi.no)